

**Þorskeldi á Íslandi - Stefnumótun
17.-18. október í Reykholti**

Arðsemi

**Erlendur Steinar
Háskólinn á Akureyri**

Markmið

- **Meta arðsemi þorskeldis á Íslandi**

- **Meta arðsemi matfiskeldis**

- **Samanburður á áframeldi á villtum þorski og matfiskeldi með eldisseiðum**

- **Eldisaðferðir (heilsárseldi eða eldi hluta af árinu)**

- **Arðsemi þorskeldis m.t.t. sjávarhita**

- **Stærð eldisstöðva**

- **Sláturstærð**

- *Fóðurgerð (heill ferskur fiskur, vottfóður, efnainnihald fóðurs o.fl.)*

- *Eldistækni (sjókvíaeldi, strandeldi og fjarðareldi)*

- *Flutningsaðferðir (lifandi eða aflífaður og pakkaður)*

- *Taka saman niðurstöður fyrri arðsemisathugana*

Hvernig?

- **Gera reiknilíkan sem byggir á:**

- **Líffræði**

- Vöxtur, m.t.t. sjávarhita og fiskstærðar
  - *Afföll*
  - *Fóðurstuðlar*
- Gögn frá Hafró

- **Mata það á gögnum um:**

- **Eldistækni, fóðurstuðla, þéttleika ofl.**

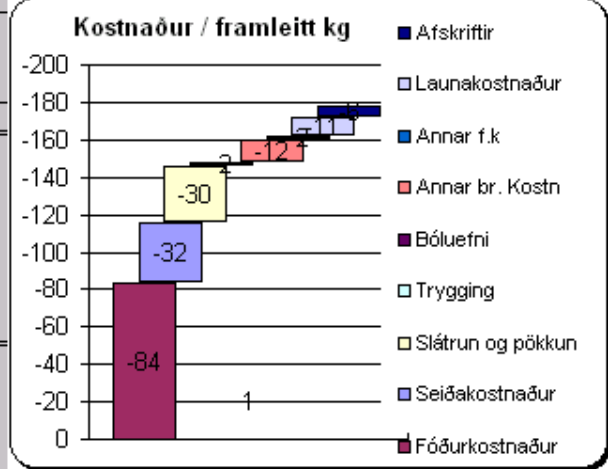
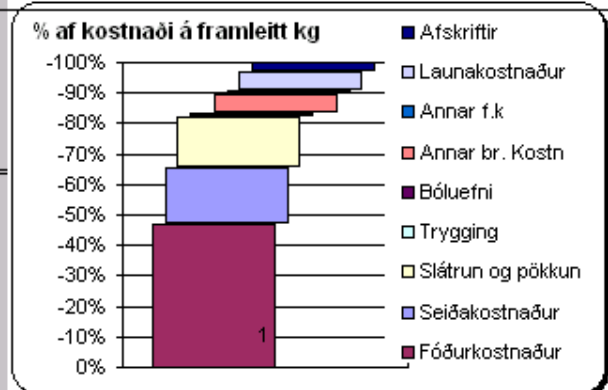
- Gögn frá fóðurframleiðendum, eldisaðilum ofl.

- **Rekstrar- og fjárfestingakostnaði**

- Opinber gögn frá Noregi (úr laxeldi)
- Óopinber gögn frá Íslandi (úr þorskeldi)
- Upplýsingar frá aðilum í eldi og framleiðendum búnaðar

[Samantekt á forsendum:](http://ha.unak.is/not/steinar/codstefna/stefnacod) <http://ha.unak.is/not/steinar/codstefna/stefnacod>

1	2	A	B	C	D	H	I	J	K	L	M	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AK	AN	CI	CJ	CK
1		90.958	Núvirrt sjóðsstreymi	Pús. kr	Ár				1	2	3	Samtals		kr/kg										
2		Forsendur	Stærð	Eining	Framleitt magn				1.000	1.000	14.000	1.000												
3		Eldi			Rekstrarreikningur								Hjalteyri, vottf. Viltf.											
4		Eldistími			Rekstartekjur				1															
5	2 ár	Seiðastærð	1.500	Grömm	Söluverð afurða				200.000	200.000	2.800.000	200												
6	Fj. sláturmán.	Fóðurstuðull	2,50		Samtals tekjur				200.000	200.000	2.800.000	200												
7	1	Þéttleiki	25	Kg/m ³	Rekstargjöld																			
8	Staðsetning	Afföll	5%	% á ári	Seiðakostnaður				-30.300	-30.300	-30.300	-454.503	-32											
9	Hjalteyri	Vaxtarauki			Fóðurkostnaður				-30.304	-81.373	-81.373	-1.169.529	-84											
10		Rekstur			Slátrun og pökkun					-30.000	-30.000	-420.000	-30											
11	Sjóðsstreymi	Trygging lífm.	2,0%	Virði lífm.	Trygging				-1.294	-1.694	-1.694	-25.005	-2											
12	Upplýsingar um stærð	Trygging eign	2,0%	Virði eigna	Bóluefni								-12											
13	Sýna allt	Bólusetning		Kr/seiði	Annar br. Kostn				-3.160	-11.307	-11.307	-161.453	-12											
14	Forsendur	Fóðurverð	40	Kr/kg	Samtals b.k.				-65.057	-154.674	-154.674	-2.230.489	-159											
15	Sýna	Seiðaverð	200	Kr/seiði	Annar f.k				-2.000	-2.000	-2.000	-30.000	-2											
16	Sýna	Laun	2.500	Pús/ári	Launakostnaður				-10.000	-10.000	-10.000	-150.000	-11											
17	Sýna	Ársverk	3	Þús tonn	Samtals f.k				-12.000	-12.000	-12.000	-180.000	-13											
18	Sýna	Annar f. k.	2.000	Pús/ári	Samtals rekstrargj				-77.057	-166.674	-166.674	-2.410.489	-172											
19	Sýna	Afuró			Hagn f/afskriftir				-77.057	33.326	33.326	389.511	28											
20	Sýna	Sláturstærð	7,63	kg	Afskriftir				-3.438	-5.438	-5.438	-79.573	-6											
21	Sýna	Framl. magn	1.000	Tonn/ári	Hagn f/skatt				-80.495	27.888	27.888	309.937	22											
22	Sýna	Afurðarverð	200	Kr/kg Ósl.	Tap fært frá síðasta á							-157.822	-11											
23	Sýna	Slátrun	10	Kr/kg	Skattstofn				-80.495	-52.607	-24.719	152.115	11											
24	Sýna	Aðgerð	10	Kr/kg	Skattur							-55.789	-4											
25	Sýna	Pökkun	5	Kr/kg	Hagn e/skatta				-80.495	27.888	27.888	254.148	18											
26	Sýna	Pakkningar	5	Kr/kg	Sjóðsstreymi																			
27	Sýna	Slátrun & pökl	30	Kr/kg	Samtals tekjur							200.000	200											
28	Sýna	Fjárfestingar			Samtals b.k.				-65.057	-154.674	-154.674	-2.230.489	-159											
29	Sýna	Kvíar	0,5	Pús.kr/m ³	Samtals f.k				-12.000	-12.000	-12.000	-180.000	-13											
30	Sýna	Fjárf. á landi	3.000	Pús kr	Hagn f/afskriftir				-77.057	33.326	33.326	389.511	28											
31	Sýna	Præmí	15.000	Pús kr	Skattur							-55.789	-4											
32	Sýna	Fóðrunartækr	5.000	Pús kr	Veltufé frá rekstri				-77.057	33.326	33.326	333.722	24											
33	Sýna	Annað	1.000	Pús kr	Framlegð				-65.057	45.326	45.326	569.511	41											
34	Sýna	...	...	...	Fjárfestingar																			

Samanburður

■ Áframeldi á villtum þorski

- Eyjafjörður
- Villtur 1,5 kg þorskur í mai
- @ 300 kr/kg
- Eldistími: 8 mán
- Votfóður (40 kr@ 2,5 fcr)
- Sláturstærð +3 kg
- Framleitt magn 1.000 tonn
- Framleiðslukostnaður: 177 kr/kg

■ Matfiskeldi með eldisseiðum

- Eyjafjörður
- Sett út 300 g seiði í mai
- @ 100 kr/stk
- Eldistími: 20 mánuðir
- Þurrfóður (100 kr @ 1,1 fcr)
- Sláturstærð 2,5 kg
- Framleitt magn 1.000 tonn
- Framleiðslukostnaður: 216 kr/kg

Samanburður #3

Arðsemi þorskeldis m.t.t. sjávarhita

- **Matfiskeldi með eldisseiðum**
  - Sett út 300 g seiði í mai
  - @ 100 kr/stk
  - Eldistími: 20 mánuðir
  - Þurrfóður (100 kr @ 1,1 fcr)
  - Framleitt magn 1.000 tonn

	Eyjafjörður	Stadt (Noregur)	Vestmannaeyjar
Sláturstærð	2,5 kg	2,9 kg	3,4 kg
Meðalhiti:	4,8 °C	8,8 °C	7,9 °C
Framleiðsluk.	216 kr/kg	212 kr/kg	207 kr/kg

Samanburður #4

- **Matfiskeldi með eldisseiðum**
  - Eyjafjörður
  - Sett út 300 g seiði í mai
  - @ 100 kr/stk
  - Eldistími: 20 mánuðir
  - Þurrfóður (100 kr @ 1,1 fcr)
  - Sláturstærð 2,5 kg

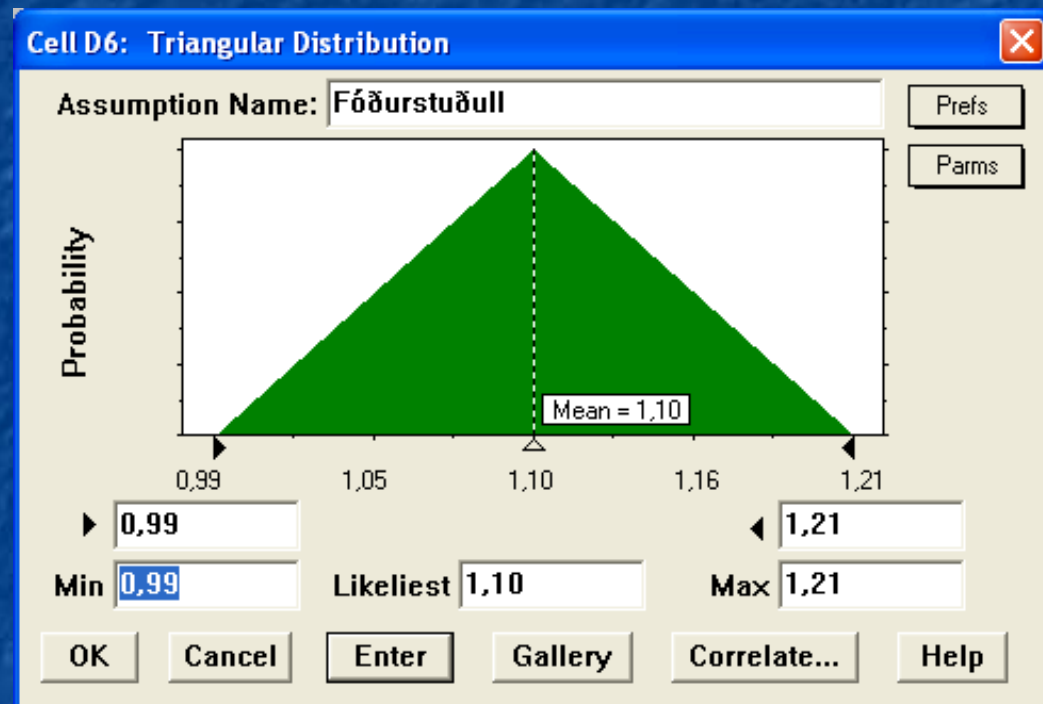
■ Framleitt magn	1.000 tonn	3.000 tonn	6.000 tonn
■ Fjöldi starfa:	3 /þ. Tonn	2,5 /þ. Tonn	2 /þ. tonn
■ Framleiðsluk.:	216 kr/kg	208 kr/kg	206 kr/kg

Forsendur								
Ening	Eiði	Hjalt, þurrf.	Hjalt, þurrf.	stm, þurrf.	Stadt, þurrf.	Hjalt, votf	jalt, þurrf	
%	Vaxtarauki	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grömm	Seiðastærð	300	300	300	300	1.500	300	
Fóður/afurð	Fóðurstuðull	1,1	1,1	1,1	1,1	2,5	1,1	
Kg/m ³	Þéttleiki	25	25	25	25	25	25	
% á ári	Afföll	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Mánuðir	Vaxtartími í sjó	20	20	20	20	8	20	
Afurð								
kg	Sláturstærð	2,5	2,5	3,4	2,9	3,5	2,5	
mánuðir	Fj. sláturmán.	1	1	1	1	1	1	
kr/kg	Óslægt	200	200	200	200	200	200	
Rekstur								
Virði lífmassa	Trygging lífm.	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Virði eigna	Trygging eignir	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kr/kg	Fóðurverð	100	100	100	100	40	100	
Kr/seiði	Seiðaverð	100	100	100	100	200	100	
Þús/ári	Laun	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
/þús tonn	Ársverk	2	3	3	3	3	3	3
Tonn/ári	Framl. magn	6.000	3.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kr/kg	Slátrun	10	10	10	10	10	10	10
Kr/kg	Aðgerð	10	10	10	10	10	10	10
Kr/kg	Pökkun	5	5	5	5	5	5	5
Kr/kg	Pakkningar	5	5	5	5	5	5	5
Kr/kg	Slátrun & pökkun	30	30	30	30	30	30	30
Fjárfestingar								
þús.kr/m ³	Kvíar	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Þús kr	Fjárf. á landi	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Þús kr	Prammi	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Þús kr	Fóðrunartækni	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Þús kr	Annað	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
%	Ávöxtunarkrafa	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%
Prósent	Skattar	18,0%	18,0%	18,0%	18,0%	18,0%	18,0%	18,0%

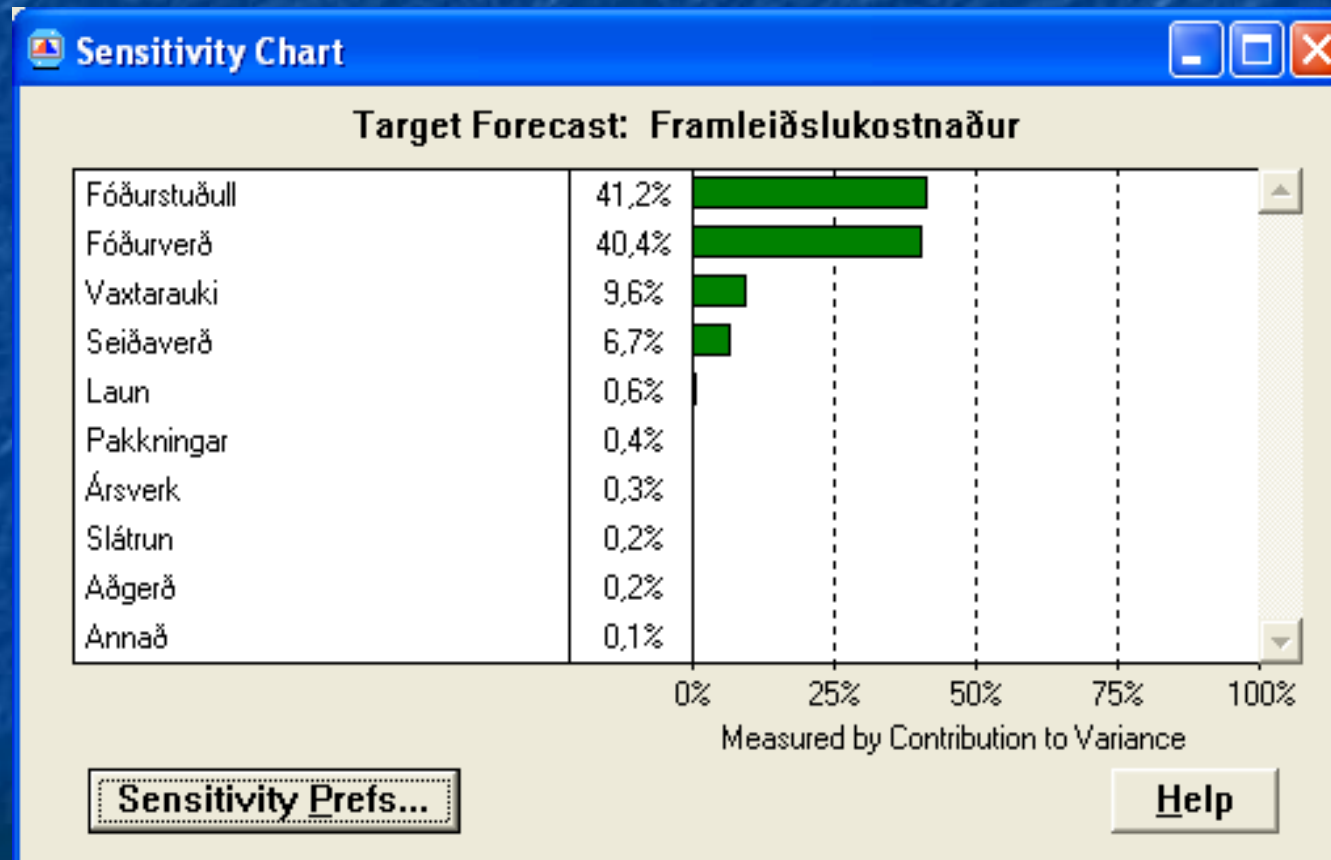
Tonn/ári	Framleitt magn	6.000	3.000	1.000	1.000	1.000	1.000
kr/kg afurðar	Rekstrarreikningur	Hjalt, þurrf.	Hjalt, þurrf.	stm, þurrf.	Stadt, þurrf.	Hjalt, votf	jalt, þurrf
Rekstartekjur	Seiðastærð	300	300	300	300	1.500	300
	Söluverð afurða	200	200	200	200	200	200
	Samtals rekstrartekjur	200	200	200	200	200	200
	Rekstargjöld						
	Seiðakostnaður	-49	-49	-37	-43	-63	-49
	Fóðurstofnaður	-101	-101	-104	-103	-55	-101
	Slátrun og pökkun	-30	-30	-30	-30	-30	-30
	Trygging	-2	-2	-2	-2	-2	-2
	Bóluefni	0	0	0	0	0	0
	Annar br. kostnaður	-13	-13	-14	-13	-9	-13
	Samtals b.k.	-195	-195	-187	-191	-159	-196
	Annar f.k	0	-1	-2	-2	-2	-2
	Launakostnaður	-7	-9	-13	-13	-12	-13
	Samtals f.k	-7	-10	-15	-15	-14	-15
	Samtals rekstrargjöld	-203	-205	-202	-206	-173	-211
	Hagn f/afskriftir	-3	-5	-2	-6	27	-11
	Afskriftir	-3	-4	-5	-5	-4	-6
	Hagn f/skatt	-6	-9	-7	-12	23	-16
	Tap fært frá síðasta ári	-89	-110	-90	-124	0	-161
	Skattstofn	-95	-119	-97	-135	23	-177
	Skattur	0	0	0	0	-4	0
	Hagn e/skatta	-6	-9	-7	-12	19	-16
	Sjóðsstreymi						
	Samtals rekstrartekjur	200	200	200	200	200	200
	Samtals b.k.	-195	-195	-187	-191	-159	-196
	Samtals f.k	-7	-10	-15	-15	-14	-15
	Hagn f/afskriftir	-3	-5	-2	-6	27	-11
	Skattur	0	0	0	0	-4	0
	Veltufé frá rekstri	-3	-5	-2	-6	23	-11
	Framlegð	5	5	13	9	41	4
	Fjárfesting	-2	-3	-4	-4	-3	-4
	Sjóðsstreymi	-5	-8	-5	-10	20	-15
	Uppsafnað sjóðsstreymi	-5	-8	-5	-10	20	-15
	Núvirt sjóðsstreymi	-7	-8	-7	-10	10	-13
	Samtals framleiðslukostn	-206	-209	-207	-212	-177	-216
Þús kr.	Fjármagnsgjöld	-11	-12	-12	-13	-2	-14
Þús kr.	Fjárfest samtals	-196.276	-110.138	-50.891	-51.291	-44.000	-52.713
%	Núvirt sjóðsstreymi samtals	-562.360	-353.956	-99.380	-136.669	151.270	-177.369

Næmnigreining á "Eyjafirði"

- Gefum okkur að allar forsendur geti breytt um $\pm 10\%$ og líkindi þeirra dreifinga séu þríhyrningslaga
- Keyrum svo reiknilíkanið með s.k. "Monte Carlo simulation" (3000 keyrslur)

Næmnigreining með CB

4 breytur skýra
98%
breytileikans

Á tvær þeirra;
fóðurstuðul og
vaxtarauka,
má hafa áhrif
með kynbótum.

4 breytum hagrætt um 10%

Fóðurstuðull		1,1 -> 1,0
Fóðurverð	kr/kg	100 -> 90
Vaxtarauki	%	0 -> 20
Seiðaverð	kr/stk	100 -> 90

Framleiðslukostnaður

lækkar úr

216 kr/kg í

183 kr/kg

Niðurstaða

- Áframeldi á villtum fiski hagvæmara en á eldisseiðum
- Samkeppnisstaða m.t.t. sjávarhita ekki slæm
- Hagkvæmni stærðar nokkur en ekki mikil
- Með kynbótum væri hægt að lækka framleiðslukostnað umtalsvert (216 kr/kg -> 197 kr/kg)

?